

Za Jiřím Niederlem

Vážená paní Niederlová s rodinou, vážení smuteční hosté,

Nemohu už v této chvíli nic jiného než krátce zavzpomínat na kolegu a kamaráda. Například si vzpomínám na chvíli, kdy jsme se s Jiřím potkali hned po listopadových událostech v roce 1989. Vezl mě odkudsi autem a cestou mi vykládal své představy o transformaci Akademie věd a vědy u nás obecně. Měl zcela jasnou představu o tom, co je třeba udělat, jak mají po sobě následovat jednotlivé kroky a k jakému cíli bychom měli směřovat. Stal se hybnou silou zásadních změn v Akademii. Zejména se zasloužil o navázání zahraničních styků Akademie věd na nové, efektivní, nezpolitizované úrovni. Využil svých mezinárodních zkušeností a připravil a podepsal řadu zásadních mezinárodních smluv, které dodnes usnadňují spolupráci českých vědců s kolegy z jiných států. Nelze také nepřipomenout naše členství v centru jaderného výzkumu v Ženevě, v CERNu, o které se staral.

Jiří měl rozsáhle styky v zahraničí a byl dokonce blízko toho, aby se stal ředitelem mezinárodního centra teoretické fyziky v Terstu.

Několik let jsme spolu působili v redakční radě časopisu Vesmír. Tam jsem ocenil jednak jeho schopnost jasnou a přístupnou formou vysvětlovat záhadný a obtížný svět moderní fyziky, ale také jsem oceňoval jeho neúprosný boj s pavědami.

Pevný charakter Jiřího se projevil v ošklivé krizi, které nebyl bohužel ušetřen. Narážím na neuvěřitelný útok na něho a jeho paní když byli na chatě v Řitce. Jiří neustoupil nátlaku grázlů a nabídce úplatku a vedl svůj soudní spor až do konce. Myslím, že se tato událost na jeho zdraví podepsala a přispěla svým dílem k tomu, že se tady dnes bohužel scházíme.

Ačkoliv jsem se s Jiřím začal více stýkat až po roce 1989, naše rodiny se dobře znaly už dávno předtím, protože naši otcové byli kolegy na chirurgické klinice Arnolda Jiráka a byli celoživotními přáteli. Jiří také sloužil na vojně s mým bratrem. Setkávali jsme se zejména na koncertech. Jiří měl totiž kromě vědy několik jiných ušlechtilých zájmů a hudba byla jedním z nich.

Choroba nám tedy vzala vzácného kolegu a přítele. Vzala nám člověka, který mohl ještě mnoho přispět k rozvoji naší vědy. Budeš nám, Jiří, chybět.